

FITOPLAZMATYCZNA ŻÓLTACZKA DORÉE WINOROŚLI (*GRAPEVINE FLAVESCENCE DORÉE PHYTOPLASMA*)

ORGANIZM PODLEGAJĄCY OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

Objawy spowodowane przez *Grapevine flavescence dorée phytoplasma* na winorośli: żółknięcie liści wzdłuż nerwów oraz nekrozy blaszki liściowej (po lewej, fot. Biologische Bundesanstalt, Niemcy, <https://gd.eppo.int/>) oraz żółknięcie i zwijanie się liści (po prawej, fot. Dr. Federico Bondaz, Plant Protection Unit of Val d'Aosta region (Włochy), <https://gd.eppo.int/>).

Objawy spowodowane przez *Grapevine flavescence dorée phytoplasma* na winorośli: zwijanie się blaszki liściowej oraz czerwienienie liści (po lewej, fot. Dr. Federico Bondaz, Plant Protection Unit of Val d'Aosta region (Włochy), <https://gd.eppo.int/>) oraz brązowienie, zasychanie i obumieranie owoców (po prawej, fot. Biologische Bundesanstalt, Niemcy, <https://gd.eppo.int/>).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Grapevine flavescence dorée phytoplasma został stwierdzony w Europie (Austria, Chorwacja, Francja, Hiszpania, Portugalia, Serbia, Słowenia, Szwajcaria, Węgry i Włochy).

Rośliny żywicielskie

Winorośl (*Vitis* spp.), zwłaszcza winorośl właściwa (*Vitis vinifera*) i winorośl wonna (*V. riparia*). Wektory owadzie mogą przenosić wirusa na bób (*Vicia faba*), złocien trójbarwny (*Chrysanthemum corinatum*) i koniczynę białą (*Trifolium repens*), a potem z powrotem na winorośl.

Objawy występowania i szkodliwość

Przy wczesnej infekcji, ze względu na zahamowanie zdrewnienia, pędy stają się cienkie, zwisają, jakby były z gumy, pojawiają się na nich nekrozy oczek, a zimą czernieją i zamierają. Przy późnej infekcji drewnienie pędów także zostaje ograniczone, pędy czernieją, lecz przeżywają, chociaż wiosną wykazują słaby wzrost. Ponadto ma miejsce zwijanie się brzegów liści ku dołowi oraz ich przebarwienie: u odmian produkujących białe owoce na żółto, a u roślin produkujących czerwone owoce na czerwono. Następuje nekrotyzacja i zasychanie środkowej części porażonych liści, które mogą być odrywane przez wiatr. Obserwuje się też zasychanie i opadanie kwiatostanów, co ogranicza zawiązywanie się owoców, a przy późnej infekcji owoce brązowieją i zasychają oraz opadają przy lekkim potrąceniu. Na roślinach mogą znajdować się wektory owadzie, pluskwiaki z rodziny skoczkwatych (Hemiptera, Cicadellidae), zwłaszcza z gatunku *Scaphoideus titanus* o ciele wydłużonym, owalnym, barwy brązowej, z paskowaną głową, długości 5-6 mm.

Wektor owadzi *S. titanus* pochodzi z Ameryki Północnej, a w chwili obecnej występuje także na południu Europy.

W wielu miejscach notowano wywoływanie przez fitoplazmę bardzo dużych szkód w winnicach, np. we Francji i Włoszech, gdzie obserwowano epidemiczne zamieranie winorośli z niektórych odmian.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Fitoplazma przenoszona jest przez wektory, owadzie, zwłaszcza z gatunku *Scaphoideus titanus*, na odległość 5-10 km rocznie. Na większy dystans fitoplazma oraz jej wektor mogą rozprzestrzeniać się wraz z materiałem szkółkarskim winorośli, wliczając zrazy i podkładki.

Zwalczanie

Brak jest możliwości zniszczenia fitoplazmy w porażonych przez niego roślinach. Rośliny te powinny być usunięte i zniszczone. Opryski insektycydami powinny ograniczyć liczebność populacji wektora *S. titanus*. Dostępne są odmiany winorośli, które charakteryzują się odpornością, w różnym stopniu, na fitoplazmę.

Wymagania fitosanitarne

W Polsce *Grapevine flavescence dorée phytoplasma* podlega obowiązkowi zwalczania.